

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei, fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta) Református lelkészi hivatal, a hová a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény küldendő. Kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám. Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések díja, reklamációk Konrád Géza címére Nagyvárad, Or-utca 1. sz. küldendők.

Egyházunk és az iskola.

Kálvin János óta azt tartjuk az iskolákról, azok az egyház veteményes kertjei. Itt az iskolák padjaiban ülnek azok a drága palántok, akikből idővel az egyház őrtállói — pártfogói — s ha kell, hitvallói is lesznek. Épen azért az iskolák fentartására, fejlesztésére, Kálvin szelleméhez hiven református egyházunk mindig kiváló gondot fordított. Mikor iskolái létéről vagy nemlétéről volt szó, sohasem riadt vissza a legmészebb menő áldozatoktól sem. A történelem tanítása szerint a múltban a hatalmas erő kifejtésnek is meg volt a kívánt és megfelelő erkölcsi eredménye. A régi kálvinista iskolák példaképei voltak azoknak a tanintézeteknek, amelyekből a keresztyén kultúra áldásai gazdag hullámokban áradtak ki a népre, megszépítve, elmélyítve, áldozatban gazdaggá téve, egyházi és nemzeti életünket. Virágzó iskoláink, virágzó egyházi életet teremtettek. Ezekben az iskolákban maguk a reformátorok voltak a tanítómesterek és épen ebben rejlik annak a nagyszerű hatásnak titka, melyet ez iskolák egész virágzó egyházi és nemzeti kulturális életünkre gyakoroltak. Hitők hitet teremtett, jellemök jellemeket formált. Megteremtették a kálvinista magyar típust s megmentették a nemzetet.

Iskoláink most is vannak. Érettök áldozatokat most is hozunk.

Hanem ezek az iskolák már nem a régi tipikus kálvinista iskolák. Hiányzik belőlük a kálvinista keresztyénség szelleme és lelke. Az utolsó évtizedek alatt elvesztették iskoláink kálvinista jellegzetességeit, hogy úgy mondjuk elszíntelenedtek. A minden erkölcsi alapot nélkülöző kultúra műhelyei lettek, ahonnan tucat emberek kerültek ki az életbe; felfordult egyházi és társadalmi életünknek eme hit és meggyőződés nélküli gerinctelen alakjai. Az opportunizmus szelleme megfertőztette iskoláink levegőjét is, ahol a praktikus tárgyak intenzív tanítása mellett csak csekély s nem szívesen végzett munkát fordítottak a növendékek vallás-erkölcsi nevelésére. Ezért volt

aztán az, hogy mikor a bolsevizmus vihara végig sepert felettünk — a hitvallásos iskolánknak nevelő tevékenységének produktumait — az erős és öntudatos hit bátor ellenállását, úgy szólván sehol sem láthattuk.

A közelmúlt idők keserves tapasztalatainak tanuságát tehát le kell vonnunk s ha iskoláink szín, vér és jelegtelenségén változtatni akarunk, e tapasztalati tanuságokat hasznosítanunk kell. Életünk, kulturánknak református keresztyén szellemben való fejlődése függ ezektől. Anélkül tehát, hogy a praktikus tudományok kultiválásánál a hit és erkölccstannal szembe háttérbe szorítanánk — feltétlenül és sürgősen vissza kell térnünk a régen kipróbált és a múltban fényesen bevált alapokra. Iskoláinkban a hit- és erkölccstan tanítását komolyabbá és intenzívebbé kell tennünk. Elvégre hitvallásos iskoláktól el lehet annyit várni, hogy levegőjüket komoly keresztyén szellem hassa át. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha a hittan tanítás leghivatottabb munkásai, a lelkészek is bevonulnak az iskola falai közé mint hitoktatók. Ugy mint régen a reformátorok idejében volt és most a katolikusoknál látjuk, ahol még az apáca iskolákban is lelkészek vezetik a növendékek vallásos nevelését. Hanem van is virágzó egyházi életök. Az kétségtelen, hogy a tanítók tudták is, tudják is a hittant tanítani, csak hogy a hitre nemcsak tanítani, hanem nevelni is kell az embert. Ezt a nevelő munkát kell aztán a lelkészeknek átvenni a tanítóktól, mert nekünk nem hittant tudó, de hit nélkül élő emberekre van mindenek felett szükségünk, hanem hithű, komoly, egyházas gondolkozású és életű egyháztagokra. Ha a lelkésznek van ideje bőven a különféle közigazdasági tevékenységekre, kell lenni erre is, hisz a hitoktatás tulajdonképpen nem más, mint az alapoknál kezdett belmissió. Ezt folytatni pedig minden lelkésznek hivatás-szerű kötelessége. Különben is el sem képzelhető egy lelkész számára ennél áldottabb, szentebb, erkölcsiben és anyagiakban gazdagabban jutalmazó foglalkozás. Megszűnnek az u. n. rossz gyülekezetek, nevel minden lel-

kész Isten dicsőségére és a maga hasznára jó gyülekezetet.

A lelkészi hitoktatás kérdését tehát épen alapvető fontosságánál fogva nem szabad senki egyéni elhatározásra, vagy ügybuzgóságára bízni. Kötelezővé kell tenni az egész vonalon. Be kell venni a lelkészek teendőit megszabó egyházi törvényekbe. Ahol kevés egy lelkész ereje, köteleztessék gyülekezet másik lelkészi állás szervezésére, de semmi esetre sem szabad megengedni azt, hogy iskoláinkból oly növendékek kerüljenek ki az életbe, akik lelkészek vallásos nevelésében nem részesültek. Ez még sajnós, a legtöbb egyházunknál így van. Hatalmas, nagy lélekszámú egyházaknál is látjuk a vallásos nevelés teljes elhanyagolását, ami végeredményben minden bajunk kuforrása lett.

Ne feledjük: az iskolák csak úgy lesznek ismét az egyház veteményes kertjei, ha a lelkészek is kertészkednek azokban.

Juhász András

Tanítónőképzőink sorsa

Nincs ma gondolkozni tudó tagja egyházunknak, aki előtt sötétben ne meredezne iskoláink hamleti nagy kérdése. Nincs hivatása magaslatán álló egyetlen olyan felettes egyházi hatóságunk, amelyik akarateréjének végző megfeszítésével ne törekednék minden követ megmozdítani, hogy hányatott iskolaügyünket csendes és biztos révpartra vezesse.

Az kétségtelen tény, hogy azok az állapotok amelyek már harmadik éve szaggatják és tépik régi kulturális intézményeiket — így tovább nem tarthatnak. Ezek a körülmények hozták felszínre azt a tervet, hogy kerületünk tanítónőképző intézetei közül valamelyiknek át kell alakulnia tanítóképző intézetté, mert egyházi érdekeink ezt kívánják. Egyelőre azonban nagy kérdés az, hogy a tarthatatlan állapotok ellenére is — itt van e már erre az átszervezésre a kedvező időpont? Nem nagy sullyal esnek a helyzet komoly mérlegelésének serpenyőjébe az érvek közül azok, amelyek a két tanítónőképző elnéptelenedésének, illetve a majdani egy tanítónőképzőnek benépesítését vélik az átalakítással radikálisan megoldhatni, — mert nem hinnők, hogy a tanulók kétharmad részét kitevő „helybeliek” contingense — a másik tanítónőképzőbe áttelelthető volna. A számításba jöhető egyharmadrésszel pedig ezt a problémát sem egyik, sem másik helyen megoldani nem lehet. Aki ezzel a kérdéssel komolyan le akar számolni, annak szembe kell néznie legelőször az ügy gazdasági oldalával.

Mielőtt a megoldási módokra rámutatnánk tegyük fel, hogy a kerületi közgyűlés az egyik tanítónőképző intézetünk fúzióját kimondaná. Levonom itt mindjárt a szerintem levonható és levonandó következményeit ennek a feltételezett határozatnak.

Nem tartom kivihetetlennek a tantestületeknek e határozat szellemében való átcserélését, — ami természetesen minden egyes tanárra nézve az eddig szerzett összes szolgálati jogok épségben tartása mellett fog megtörténni. Ez különben is másodrangú kérdés. De nem látom semmerre azokat az alapokat, amelyek nélkül egy fikipző el sem képzelhető. Még a jobb világban is csalogatni kellett nagy ellátási kedvezményekkel a tanítójelölteket — ma nem hiszem, hogy teljesen ingyenes ellátás nélkül kapnánk-e tanulókat. A szemeink előtt látunk itt fikipzőket, amelyekben a tanulók csak úgy lézengenek. A szervezés alapelveinek tehát a tandijmentességnek és az ingyenes teljes internátusi ellátásnak kell lennie. Feltéve azt is, hogy mindezek egy intenzív kulturális adó kivetésével teljesen biztosítva volnának, sőtérbe lép az a kérdés, hogy a tanszemélyzet fizetésének kiegészítésül várható állami segítség folyósíttatik-e egy ilyen tanítóképzőnek. Mert az egyházkerület bizonynyal jogutódnak fogja venni a maga hatáskörében az átszervezett tanítóképzőt — de hogy az állam is annak fogja-e tartani, az még nagyon nagy kérdés. A kérdésnek ez a kritikusi oldala készítette a püspök ur elnöklete alatt tartott nagyváradi igazgatótanácsai ülést annak a megfontolására, — hogy szabad-e ma még ezt a sötétbe ugrást megkísérelnünk. A megfontolás eredménye az lett, — hogy ma még ez az időpont nincs itt s a főelv ezidőszert a „quieta non movere”. Ha van, vagy remélhető, hogy lesz akkora anyagi ereje egyházkerületünknek, hogy az államsegély kérdése nem fontos, — akkor véleményem szerint még ma meg kell szervezni ezt a fikipzőt. Ha azonban nincs, akkor mégis csak várni kell és mielőtt akár jobbra, akár balra döntünk, le kell ülnünk, meg kell olvasnunk a pénzünket, hogy tudjuk milyen tornyot építhetünk. De várakozni kell a kormánynak a felekezeti iskoláinkkal szemben egyre határozottabban hangoztatott államosítási terve miatt is.

Végül még egy feltevés. Mondjuk, hogy felekezeti iskoláink zavartalan jogviszonyok közt működhetnek tovább — amint erősen hisszük — és tandijmentességet meg ingyenes ellátást is tudunk adni a tanítójelölteknek, — tudjuk fizetni a tanárokat is államsegély nélkül — akkor még mindig hátra van a kérdés Achilles-sarka. Tudunk-e önrőnkéből akkora fizetést adni a tanítóknak, hogy abból szerényen de tisztességesen megélhessenek?

Amíg ez a kérdés nincs rendezve, addig hiába szervezzük azt a tanítóképzőt, — tanulói nem lesznek, vagy ha akad is egy-két betévedt tanulója, azok a diploma birtokában — elmennek az állami magyar tannyelvű iskolákba. Ezt a fényűzést pedig igazán nem engedhetjük meg magunknak.

Nagy Vilmos

Uti jegyzetek.

Külföldi segítség a magyar református egyház-községeknek.

A világháború által okozott nagy nyomorúság, a kitört forradalmak s főleg a kommunizmus szélsőséges kilengései katasztrófálisan súlyos helyzetet teremtettek a magyarországi ref. egyház számára. Magyar hittestvéreink könnyei és jajjai elhatottak a külföld különböző országaiban élő más nyelvű református hitsorsosokhoz is, kik a kommun bukása után Isten Lelkétől vezéreltetve, azonnal a magyar kálvinista egyház felsegélyezésére siettek s valósággal versenyeztek abban, hogy ki tehet többet a szenvedés és nyomor enyhítésére.

Hogy némi képet alkothassunk a segély és méreteiről, ismertetni fogom értesüléseim alapján lapunk olvasói előtt a Magyarországra érkezett egyházi missziók segélyakcióját.

Amerika.

Amerikával kezdem, mert ez a legtávolabbi világrész volt az, mely leghamarabb sietett a magyar reformátusok segítségére. A segély kettős irányu volt: egyfelől pénzbeli, másfelől ruházati. Az első pénzbeli adományt százezer dollárt, mai értékben 74 millió magyar koronát Rev. dr. Brown és társai hozták, ugyanannyit adtak a magyar ref. főiskolák céljaira is. Ezek hirtapilag is nyugtázott nagyobb adományok. Ezeken kívül történt még egy csomó nyilvánosságra nem jött egyéb adakozás is. De nem feledkeztek meg ez urak a romániai magyar reformátusok segélyezéséről sem. Mint a Takaró Géza szerkesztésében megjelenő „Egyházi Értesítő”-ből olvastam, dr. Brown és társai 1920 júliusában 10 ezer lejt, Rev. S. Snow lelkész és Mr. E. Witte vezetésével egy másik misszió pedig ötvenezer dollárt adott át személyesen Erdélyben a romániai reformátusok között leendő kiosztás végett, mely két összeg mai értékben, közel hét millió leinek felel meg.

Az Amerikában élő magyar ref. egyház-községek is siettek kivenni részüket az anyaország segítéséből, amennyiben 1921 január 4–5. napjaiban Pittsburgban tartott gyűlésükön elhatározták, hogy évi ötvenezer dollárral — 37 millió

korona — fognak segítségére jönni az anyaországbeli hitsorsosoknak.

A ruházattal való segélyezést az amerikai vörös kereszt-egylet Magyarországra küldött és ma is ott lakó főmegbízottja Pedlow amerikai kapitány vezette és vezeti, ki az ország lakosai, így köztük a reformátusok részére is ezer mázsá súlyu ruhaneműt hozott, azonkívül külön rengeteg gyapju-fonalat, harisnyára és szveterre valót, 1 és fél millió darab gyapju-ruhát osztatott ki, úgy hogy ilyenformán minden hatodik magyar ember ruhát kapott az amerikai vörös-keresztesektől. A ruhasegély állandóan folyik ma is, de most már csak a gyermekek segélyezésére szorítkozik.

Dr. Gyenge János.

[Folytatjuk.]

Külföld

A német ujjaszületés alapjai. A háború által lesújtott német nemzet csudálatos erővel dolgozik jövődjére újraalapozásán. Három nagy mozgalom hatja át fiait, mellyel az ujjaszületés célját munkálják. 1. Az ifjúsági mozgalom, mely az ifjúság egységes testi és lelki nevelése által akarja nemzetét életerőssé tenni. 2. Az alkoholelles mozgalom, mely elkeseredett küzdelemet vív a német kapitalizmussal és egyre agresszívabb jelleget ölt. 3. Az antropozofia, mely nem egyéb, mint a középkori miszticizmus felújítása. Alapvetője a berlini dr. Steiner Rudolf, de irányának kiváló theológusok is hódolnak, mint Rittelmayer és Geier berlini lelkészek. Az első szerint hivatva van győzelmes fegyvert adni a vallás kezébe a hitetlen materializmussal szemben. De ezenkívül felhangzik a vágyakozás valami után, ami régi és mindig új, amire a nagy német nemzet jövőjét alapozni kell és ez Jézus Krisztus és az ő evangéliuma.

Az amerikai magyar reformátusokért. Az amerikai Presbyterium és Reformed Church hatóságai a Pittsburgban tartott múlt évi református kongresszus kérésére az amerikai „Magyar Reformátusok Lapja” szerkesztésére és a magyar vallásügy propagálására önálló szerkesztői állást létesített és erre dr. Harsányi Sándor homesteadi lelkészt kérték fel, ki április 1-től minden idejét a vallásos irodalom fejlesztésének szenteli. Ő a legrégibb magyar református lelkész Amerikában, ki 27 éve működik a messze idegenbe vetődött hitsorsosok között nagy eredménnyel és közszeretben.

Az elhanyagolt biblia. Az első angol napilap, a „Times” egyik számában azt fejtegette, hogy az angol nép jelen szerencsétlenségeinek egyik

oka az, hogy a biblia nem az első helyét foglalja el a nép gondolataiban. „Amint a biblia lelki szükségéből való állandó olvasása a családban csökkeet, a nemzet ugyanolyan mértékben lett szegényebbé. Bár hatása még mindig hatalmas, de ma már sokkal kevésbé közvetlen, mint volt egykor”. Szerinte a biblia olvasása még irodalmi szempontból is elsőrendű érdek az iskolákban. Ha az angolok ezt mondják, mit mondjunk mi?!

Dr Ballázár Dezső elindult Amerikába, miután előbb már Baja Mihály debreceni lelkész és Keresztési nyomdavezető 25 ezer újszoltárral szintén elmentek.

A debreceni lelkész állásra 7-én pályáztak u. m.: Molnár Ferenc, Nagy István, Boér Károly debreceni vallástanító lelkészek, Ferenczi Károly volt debreceni s. lelkész, Jánosi Zoltán, Bay József zsadányi lelkész (Jánosi veje) és Nyitrai Zoltán. Értesülésünk szerint Molnár Ferenc és Nagy István körül csoportosulnak legnagyobb számmal a választók, bár Bay Józsefnek is tekintélyes pártja van, miután Jánosi hívei mellette csoportosulnak, mivel az ő pályázatát nem akceptálták.

Új theologiai tanár. A tiszántuli egyházkerület az egyetemi tanárrá kinevezett dr Varga Zsigmond helyére Csikesz Sándort, az Orle titkárát hívta meg a lelkészképző intézet tanárává.

Dr Ravasz László csodálatos munkásságot fejt ki és bámulatos munkabíró képességéről tesz felemelő bizonyosságot. Rendes lelkézi és püspöki teendőinek elvégzése mellett, szinte állandóan missionárius uton van a budapesti egyházban. Egyik nap a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságban tartott ragyogó előadást Petőfiről, másikon a keresztyén leányegyesületben, vagy a Betánia vallásos estélyen. Majd a budai paroch. kört látogatta meg, hol prédikált és a vallásos estélyen beszélt. Gyors egymásutánban mondta el a halotti beszédek remekeit Szilády Aron, Beöthy Zolt koporsójánál és IV. Károly halála alkalmából. E hó 17-én pedig Skóciába megy a skót egyház meghívására.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság nagy újjászervezés előtt áll. Két osztályt fognak szervezni benne. Az első osztálynak választott tagjai lesznek, írók, tudósok, művészek, ebből az osztályból fog kikerülni a Prot. Szemle szerkesztősége, melynek fejlesztésére a Társaság különös nagy gondot fog fordítani. A második osztály adminisztratív jellegű lesz az anyagi ügyek intézésére. Az intéző bizottság nagy arányú mozgalmat indít anyagi erőik szerzése céljából és főképp gazdag mecenásokat akar megnyerni. A társaság elnökei Raffay Sándor és Ravasz László, kik

mellé intéző bizottsági elnöknek Vargha Gyulát választották meg. Titkár Madai Gyula, ki a „Szemlé”-t is szerkeszti. Március 19-én nagy felolvasó ülést tartott a társaság, melyen Raffay megnyitója mellett Bethlen Margit grófnő felolvasása, Ravasz László, dr Zsilinszky Endre előadása és Maday Gyula költeménye alkották a műsort.

Egyházi hírek

A nagyszalontai egyházmegye jubileuma.

Mint már hírt adtunk róla, többszörös nagyarányu egyházi és kulturális ünnepséggel üli meg a nagyszalontai egyházmegye 100 éves fennállását a május 17. és 18-án tartandó tavaszi gyűlés keretében. Az ünnep maga 17-én lesz. Résztvesznek a kerületi elnökség, az egyházmegyék küldöttségei, a hivatalos képviselőkön kívül is számos lelkész és más egyházi vezető egyéniség s természetesen az ünneplő egyházmegye papjai, tanítói, világi férfiai többnyire családostól és Szalonta környékének jórésze. A vendégek nagyrésze 16-án délután érkezik Nagyvárad felől Sulyok István püspök és Domahidy Elemér főgondnokkal. Megérkezés után a vasútállomáson, a városházán és a templom előtt ünnepélyes fogadtatás lesz. 17-én délelőtt az ünnepség diszkozygyűléssel kezdődik, melynek keretében Böszörményi Lajos esperes imádsága után az egyházmegye új gondnoka: Szabó Zoltán ny. tábornok leteszi az esküt. Utána a gyűlés tagjai a templomba vonulnak, élükön a püspökkel és a palástos papok nagy seregével. Az alkalmi istenitiszteleten Sulyok István püspök imádságot, Csécsy Imre aradi lelkész egyházi beszédet mond. Közben a helyi református vegyeskar és Szathmáry József szalontai születésű operaénekes énekel. Istentisztelet után a diszkozygyűlés folytatása következik, hol Debreczeni István az egyházmegye történetével kapcsolatban előadást tart, mely a nagy évfordulót megörökítő határozatokkal folytatódik. Majd a kerület, az egyházmegyék és más testületek küldöttségei üdvözlük a jubiláló egyházmegyét. Gyűlés után a püspök a tisztelgő küldöttségeket fogadja és látogatást tesz. Fél két órakor közebed és este az ünnepség harmadik része: a magas színvonalu kulturális estély lesz.

Ennek számai a következők: A helybeli vegyeskar éneke. Szombati Szabó István lugosi lelkész prologusa, Lovassy Andor felolvasása, Szathmáry József és Z. Várady Margit aradi operaénekesnő éneke, Diószeghy László főgimn. tanár szavalata, egy művészi hegedű játék, Szabolcska Mihály felolvasása, Boros

Lajos tárogató száma. A hangverseny után táncmulatság lesz, melyen történik meg a már ismertett sorsjáték nyereményeinek kisorsolása. A kihuzott számokat lapunkban közzé fogjuk tenni. Az estély és sorsjáték jövedelme a felállítandó — jubileumot megőrkítő — internátus alapjának növelésére szolgál. Az előkészítő bizottság ezuton hívja fel azokat, kik az ünnepélyen részt akarnak venni, hogy legkésőbb e hó 14-ig jelentsék be részvételüket az esperesi hivatalnál. A lelkészeket pedig felkéri, hogy paláttal és főveggel jelenjenek meg.

Egyházmegyei gyűlések. Az érmelléki egyházmegye április 25. és 26-án, a nagykarolyi május 3-án tartotta rendes tavaszi közgyűlését.

A lelkészövezetek és nyugdíjas lelkészek segélye minden valószínűség szerint rövidesen kiutalásra kerül. A püspöki hivatal az adatokat már régen felterjesztette s az erdélyi kerületben már folyósították is, hol az övezetek 800, a nyugdíjasok 1200 lei egyszeri segélyben részesülnek.

A nagyváradi tanítónőképző és polg. iskola közös igazgatótanács fenhatósága alá kerül, melyben a nagyváradi egyház 6 és a három támogató egyházmegye 2—2 taggal vesz részt.

A közös bizottság ülése. A két kerület által kiküldött, közös ügyeket tárgyaló konventet és zsinatot előkészítő bizottságot Nagy Károly erdélyi püspök május 5-re, Kolozsvárra összehívta. Tárgyalás alá kerül a tanítók és tanárok nostrifikáló vizsgálja is, hogy ebben a két kerület egységes eljárást kövessen.

Egyházkerületi értekezlet. A nagyszalontai ünnepség alkalmával az egyházkerület vezetői, az esperesek, gondnokok és tanácsbírák kik legnagyobb részben jelen lesznek, 16-án d. e. 7 órakor a megérkezés és fogadtatás után értekezletet tartanak, melyben megállapítják azokat az elveket, melyek alapján a kerület képviselő a kormánnyal a kerület helyzetének tisztázása végett tárgyaljanak. A kiküldöttek az ünnepség után mindjárt Bukarestbe utaznak, hogy személyes megbeszélés által dülőre vigyék e sokat vitatott ügyet. — 16-án a pénzügyi bizottság is ülést tart.

Hitoktató segédlelkész kerestetik a szatmári református egyházba. Javadalma: 6000 lei fixfizetés, havi előleges részletekben az egyház pénztárából, a lelkészi esedékes államsegélyek, a más felekezeti iskolába járó növendékektől befolyó hitoktatási és vizsgadíj s egy butorozott szobából álló lakás. — Kötelessége: hitoktatás és a lelkészi teendőknél a felváltva való végeztése. Az állás azonnal elfoglalandó. Írásbeli jelentkezések Bélték Lajos lelkészhez küldendők.

A nagyváradi ref. tanítónőképző intézet tanévüégi vizsgarendje. Május 22-én IV. oszt. kép. írásbeli a román nyelvből, 23-án IV. oszt. kép. írásbeli a mennyiségtanból, 24-én IV. oszt. kép. írásbeli a német nyelvből, 26-án IV. oszt. magántanulók írásbelije, 27-én IV. oszt. magántanulók szóbeli osztályvizsgálja, 29-én IV. oszt. rendes és magántanulók osztály képesítő szóbelije.

Junius 1-én befejező képesítő írásbeli a pedagógiából, 14-én és 15-én I—III. oszt. magántanulók írásbelije, 16-án délelőtt I. oszt. rendes tanulók szóbeli osztályvizsgálja, 16-án délután II. és III. oszt. rendes és magántanulók szóbeli osztályképesítője, 17-én I—III. oszt. magántanulók szóbeli osztályvizsgálata, 19-én és 20-án befejező szóbeli képesítő vizsgát. A magántanulókat a vizsgálati engedélyről és a vizsgálataik napjáról külön is értesíteni fogjuk. Nagyvárad, 1922 április 12-én. Nagy Vilmos, igazgató.

Vizsgálatok rendje a nagyváradi ref. polgári leányiskolában az 1921—1922 tanévben. Rendes tanulók nyilvános osztályvizsgálatán: junius 10-én délelőtt 9 órakor a tornateremben I—IV. oszt. tornavizsgálja, fél 12 órakor a diszteremben I—IV. oszt. énekvizsgálja, junius 12-én délelőtt 9—12-ig az I. oszt. délután 3—6-ig a II., 13-án délelőtt 9—12-ig a III., délután 3—6-ig a IV. oszt. vizsgálja, 14-én a magántanulók I. csoportjának írásbelije, 15-én a magántanulók I. csoportjának szóbelije, 21-én és 22-én a magántanulók II. csoportjának írásbelije, 23-án és 24-én a magántanulók II. csoportjának szóbelije. A magántanulókat a vizsgálati engedélyről és vizsgálatuk napjáról külön is értesíteni fogjuk. Nagyvárad, 1922 április 12-én. Nagy Vilmos, igazgató.

A belényesi lelkészőr e hó 9-én értekezletet tart, melyen az egyházmegyei és kerületi ügyek megbeszélésével foglalkozik.

Iskolaszéki elnökök, igazgatók és nostrifikáló vizsgálat előtt álló tanítók figyelmébe! **ROMÁNIA FÖLDRAJZA** május végén, de legkésőbb junius elején hagyja el sajtónkat a dr. Caba Agoston királyi tanfelügyelő és Nagy Vilmos ref. tanítónőképző intézeti igazgató által írt Románia Földrajza című körülbelül 80 oldalas tankönyv. A könyv a tanterv szigorú szemeltartásával készült, a magyar tannyelvű elemi népiskolák IV. osztálya számára a tananyag azonban oly gondos és részletes összeállítás, hogy a nostrifikáló vizsgálat előtt álló tanítók a kívánt anyagot ilyen kimerítő összeállításban sehol nem találják meg. A román nemzeti történelem vonatkozásaival dr. Caba Agoston egészítette ki e könyvet. Bolti ára előreláthatólag 8 lei lesz. Tömeges megrendelésnél a pénz előre tanácsos beküldeni, mert az utánvételezett csomagok szállítása jóval megdrágítja a beszerzést. Minthogy a könyv kiadói a szerzők, a megrendelések vagy a szerzőkhöz vagy Béres Károly könyvnyomdájába küldendők Oradea-Mare, Str. Regele Ferdinand, Rákóczi-ut 14.

Szerkesztői üzenetek...

Kérem az egyházmegyek jegyzőit, hogy a gyűlésről referátát sziveskedjenek küldeni. — **N. B. Tenke.** Az egyedül kivezető indítványt helyszűke miatt e számban már nem közölhettem. — **Dr. Gy. J. Nagyvárad.** Az esperesek fizetését már nagyrészt elintézték az egyházmegyek és a kormány. E szerint talán módosítani kellene. — **B. J. Szalmár.** Köszönöm a bököt, de ajánlatos is, hogy kedvébe járjon a szerkesztőnek, aki beszédek ad ki.

Hivatalos rész.

Királyhágómelléki reform. egyházkerület püspöke

647—1922. sz.

A nagytiszteletű Esperes, Lelkész és az összes Tanító Urakhoz!

A közoktatásügyi minisztérium kolozsvári államtitkárságának a folyó évi február 25-ről kelt felhívása folytán a 40.000—1922. VI. sz. a. a tanítói oklevelek nostrifikálása tárgyában kiadott körrendeletét tudomás vétel végett a következőkben van szerencsém közzétenni:

„1. Az 1918. dec. 1. után a külföldön szerzett tanítói okleveleket nostrifikáltatni kell.

2 Csak román állampolgárok tanítói oklevelei nostrifikáltatnak.

3. A tanítói oklevelek nostrifikálása egy pótképesítő vizsgálatból áll, mely valamelyik állami tanítóképző intézetben lesz megtartva.

4. A pótképesítő vizsga anyaga: A román nyelv és irodalom, a hazai történelem, földrajz és alkotmánytan az állami tanítóképzők részére megállapított tanterv szerint és az állami tanítóképzők részére megszabott vizsga szabályzat szerint.

5 A tanítói oklevelek nostrifikálására vonatkozó kérvények a közoktatásügyi minisztériumhoz intézve, minden év május 1-ig azon állami tanítóképző intézet igazgatóságához nyújtandó be, amelyiknél az illető az oklevele nostrifikálását óhajtja.

6. A kérvényhez csatolandó egy községi bizonyítvány, mely szerint az illető román állampolgár, az összes polgári jogokkal rendelkezik, születési anyakönyvi kivonat és az oklevél.

7. Az állami tanítóképzők igazgatóságai a beérkezett kérvényeket minden év május 15-ig felterjesztik a közoktatásügyi minisztériumhoz a nostrifikálási vizsga engedélyezése végett.

8. A nostrifikáló képesítő vizsga határideje az állami tanítóképzők részére előírt határidő.

9. A pótképesítő vizsgáért a vizsga napján az állami tanítóképző intézet igazgatóságánál a vizsgázó lefizet 100 leit, mely összeg a vizsgáló bizottság tanárai között osztatik ki.

10. Ezen rendelet a kihirdetés napján lép életbe. Az ezzel ellenkező rendeletek hatályon kívül helyeztetnek és hatályon kívül maradnak. — Kolozsvár, 1922 február 25. Vezérigazgató: Matein, s. k."

Atyafiságos üdvözléssel

Nagyvárad, 1922 április 29.

Sulyok,
püspök.

Nagytiszteletű Esperes, iskolaszéki Elnök és Igazgató urak figyelmébe!

A 321—1922. sz. Egyházkerületi közgyűlési határozattal népiskoláinknak használatra ajánlott román-magyar nyelvű iskolai nyomtatványokat famentes papírra nyomtatva raktáron tartom és azokat a következő legjutányosabb áraim mellett hozom forgalomba:

Előmeneteli és mulasztási napló, íve 70 bani
Haladási napló --- --- --- íve 60 bani

Ezen nyomtatványokból tetszés szerinti mennyiséget be is köthetnek, a Mulasztási Naplót kötetenként 20 Leiért, a Haladási Naplót 12 Leiért.

Értesítő könyvecske, darabja 2 lei 20 bani.

Bármely más nyomtatványokat, borítékokat, papírokat is legjutányosabb áron szállíthatok és tisztelettel ajánlom jönnévi könyvnyomdám szíves figyelmükbe.

Nagybecsű megrendelésüket kérve és azt előre is megköszönve, vagyok

hittestvéri tisztelettel

BÉRES KÁROLY nyomdatulajdonos,
az „Egyházi és Iskolai Szemle” kiadója
Oradia-Mare - Nagyvárad, Fő-utca 14 szám.

MAJOR FERENCZ

építész vállalkozó, Oradea-Mare - Nagyvárad

6-6

Hármas-utca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó: minden munkát, javítást és átalakítást. ::

A haboru alatt
leszerelt

ORGONA

sipoknak
ujakkal

pótlását megkezdtem és már eddig is több református egyház orgonájának

helyreállítását

pontosan elvégeztem. — A nagytiszteletű Lelkeszi hivataloknak szívesen küldök költségvetést, de kérem, hogy előbb a *leszerelési* bárcát beküldeni szíveskedjenek.

ORSZÁGH ANTAL orgonaeépítő

O.-Mare (Nagyvárad), Ferdinánd király (Rákóczi) út 41. sz.

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFIHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] ut 10. [Széchenyivel szemben.]

Gyermek ruha!

Hol megérkeztek!

Bécsi fiu és gyermek ruha u. m.: **fiu- és leányka kabát különlegességek.**

Bel- és külföldi gyapju-szövetek, szabókellékek dús választékban.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.